

ТВОРИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА У ПРАЗІ: ЗВ'ЯЗОК ТРЬОХ СТОЛІТЬ

У статті зазначено причини, які не втратили своєї актуальності щодо вивчення українського народного мистецтва минулих століть. Увагу зосереджено на невідомій науковій спільноті і широкому загалу поціновувачів мистецтва колекції чеського діяча Франтішека Ржегоржа, яка сформована ним для музею Напрстків у 1879–1899 рр. Впродовж ХХ ст. збірка зазнала складних випробувань і навіть забуття, а тепер належно зберігається у фондосховищах Національного музею у Празі.

Ключові слова: українське мистецтво, музей Напрстків, Франтішек Ржегорж, Національний музей у Празі.

Постановка проблеми. Українське мистецтвознавство впродовж останніх десятиліть суттєво розширило поле дослідницької діяльності не лише у вирішенні суміжних міждисциплінарних наукових проблем, а й територіально, активно поширюючись поза межі держави. Основною обставиною, що заохочує вивчати непізнану тематику, стали виразні глобалізаційні процеси, які з одного боку полегшують доступ вітчизняним ученим до невідомих скарбів українського мистецтва зарубіжжя, з іншого – спонукають поспішно вберегти своєрідність етнічної ідентичності від уніфікації культури у міжконтинентальному масштабі. Ще одним чинником, який звертає особливу увагу на незнані мистецькі колекції української діаспори, твори яких причетні до рідної етно-ойкумени, є їх слабка або хибна атрибуція. Третя важлива причина, що потребує аналізу пам'яток українського мистецтва минулого, – вивчення розвитку традиції матеріальної культури впродовж тривалого періоду із використанням в основному історико-компаративного і формально-аналітичного методів. Це уможливило краще пізнати мистецтво українців другої половини ХІХ ст. Насамкінець важливим залишається завдання уведення маловідомих пам'яток до широкого наукового обігу.

Стаття присвячена окремим творам малознаної української колекції з Національного музею у Празі, яка у ХІХ ст. належала музею подружжя Напрстків. Певний відсоток їх збірки був сформований видатним чеським діячем Франтішеком Ржегоржем (1857–1899 рр.).

Мета статті – оприлюднення окремих результатів початкового етапу дослідження українських знакових творів народного мистецтва, зібраних Франтішеком Ржегоржем в останній чверті ХІХ ст.

Методика дослідження. Вивчення колекції Ф. Ржегоржа, як, зрештою, й інших українських пам'яток Національного музею у Празі, складається із усталених у науці стратегічних підходів: опрацювання доступних речових артефактів та критичний огляд літератури, яка стосується діяльності чеського етнографа, його кола однодумців, а також публікацій про самі твори. Тобто використано усталені експериментально-теоретичні методи дослідження, насамперед емпіричний із його необхідними у мистецтвознавстві історико-порівняльним підходом та методом аналогій [1, 138–149].

Сучасний стан дослідження. Відомо поки що приблизну кількість одиниць колекції – понад 1200 пам'яток, які він збирав особисто або йому допомагали українські видатні постаті, серед них Володимир Шухевич, Ольга Кобилянська, Герміна Озаркевич, Наталія Кобринська [11]. До результатів дослідницької діяльності Ф. Ржегоржа також належать світлини, скляні негативи, фотокартки, придбані ним у відомих тогочасних фотографів Галичини, – загальна кількість таких зображень становить, згідно тверджень попередніх дослідників, 553 одиниці [3, 28–29; 4, 127; 5, 207].

Твори ужиткового мистецтва, які зберігаються у головному корпусі Етнографічного музею підпорядкованому Історичному музею при Національному музеї у Празі, а також у фондосховищах в Терезині й представляють українську культуру ХVІІІ – ХІХ ст., досі ґрунтовно не опрацьовані вченими. Колекція експонувалася ще під час існування Чеського промислового музею подружжя Напрстків в останніх десятиліттях ХІХ – початку ХХ ст.

Згодом, у 1926 р. деякі пам'ятки були опубліковані вже після смерті збирача та власників колекції в альбомі С. Маковського «Народное искусство Подкарпатской Руси», тобто Закарпаття [7]. У альбомі представлено художні вироби з дерева, мосяжу, рогу, кераміки, ткацтва, вишивки і компонентів одягу. Серед них значну частину посідають вироби з побуту гуцулів, бойків (верховинців), мешканців рівнинного Закарпаття.

© Болюк О., 2019.

Однак, С. Маковський, опублікував одинадцять ілюстрацій, на яких зображено експонати із Етнографічного музею у Празі, що успадкував їх з реорганізованого музею Напретків, для якого впродовж кінця 1870-х – кінця 1890-х рр. збирали Ф. Ржегорж та його однодумці. Пам'ятки репрезентують творчість майстрів Галицької Гуцульщини в альбомі, присвяченому мистецтву Закарпаття. Необхідність їх уведення в альбом пов'язано із побіжним, але влучним аналізом локальних ознак художніх ужиткових творів Гуцульщини по обидва схили Карпат. Власне тому перевидання альбому С. Маковського зі вступною статтею М. Селівачова набуло назви «Народне мистецтво Карпат», а не тільки Закарпаття [6, 20, 21, 24, 32–39].

Після тривалого забуття про чесько-українські зв'язки, аж у 1954 р. дослідникові спадщини Ф. Ржегоржа М. Мольнаркові вдалося організувати симпозіум, присвячений 55-літтю від дня смерті чеського діяча останньої чверті ХІХ ст. Тоді ж була представлена етнографічна збірка Ф. Ржегоржа. Щоправда на даний момент нам невідомо чи усі та які саме пам'ятки були представлені для огляду.

Початковим етапом сучасного дослідження став анонс теми україно-чеського науково-дослідного проекту «Колекція творів українського народного мистецтва у фондосховищах Національного музею в Празі: класифікація та атрибуція», який прозвучав у доповіді автора статті під час проведення Міжнародної наукової конференції «Дала нам Чехія чоловіка з золотим серцем» (до 160-річчя від дня народження Франтішека Ржегоржа) у залі засідань Інституту народознавства Національної академії наук України 12 жовтня 2017 р. [2, 105–111.] У виступі було відзначено цінність активної діяльності й, відповідно як результат, – доробок чеського дослідника 1880–1890-х рр. для мистецтвознавства початку ХХІ ст., в чому вбачається тісний часовий зв'язок. Адже, завдяки збереженій спадщині українського народного мистецтва у Національному музеї у Празі, можна пізнати малознані пласти матеріальної і духовної культури тогочасних галичан та буковинців. Збір речових артефактів Ф. Ржегорж, попри його емоційне захоплення українським мистецтвом, провадив з погляду іноземця, вихованого в умовах іншого етнічного середовища.

У рамках означеного науково-дослідного проекту була також заявлена індивідуальна дослідницька програма Олени Федорчук, яка веде пошук колекції українських бісерних прикрас та вишивок, зібраних Герміною Озаркевич-Величко [9, 95–104]. Наукова інтрига полягає у тому, що дослідниці пощастило знайти й вивчити розпоршені частини цієї збірки у Національному музеї у Львові імені Андрея Шептицького і Музеї етнографії та художнього промислу Інституту народознавства Національної академії наук України. Проте це не уся колекція. Сліди ведуть до її третьої частини, яку подарувала Г. Озаркевич промисловому музею Напретків у Празі. Немає сумніву, що у недалекому майбутньому О. Федорчук вдасться виявити, опрацювати та увести до наукового обігу значну кількість незнаних науковцям пам'яток.

Попри немалий масив спеціальної літератури про Ф. Ржегоржа, усе ж потрібно зауважити, що самі українські твори ужиткового мистецтва допоки ще ґрунтовно не досліджено. Щоправда у 1990-их рр. найповніше інформацію про колекцію вивчала, як вже згадувалося, Н. Валашкова, уклавши певні статистичні результати [10, 155–168; 11]. Продовжив досліджувати спадщину Ф. Ржегоржа Є. Топінка [8]. Проте жоден з учених не проводив ретельний аналіз кожної пам'ятки, оскільки вони мали перед собою інші завдання, обумовлені власними спеціалізаціями.

Отож, нами зроблено висновок, що спорадичне зацікавлення у ХХ ст. колекцією, сформованою Ф. Ржегоржем та подружжям Напретків у 1879–1899 рр., не задовільняє вимоги сучасного мистецтвознавства.

Після тривалого листування із працівниками Національного музею у Празі автору цієї статті та його колезі О. Федорчук вдалося побувати у короткотривалому відрядженні у квітні 2018 р. й ознайомитися з низкою експонатів та інвентарними картками до них. Інформативно стислі рукописні записи у цих документах повідомляють, що пам'ятки зареєстровано 1889 р., тобто це є орієнтиром крайньої верхньої межі часової атрибуції колекційних предметів. У паспорті твору відсутній розгорнутий опис: час і місце походження трапляється лише в окремих випадках.

Виклад основного матеріалу. Серед доступних українським ученим низки речових артефактів було опрацьовано пам'ятки ужиткового мистецтва галицьких і буковинських українців. Предмети відображають різні види діяльності: від господарського реманенту до церковних творів. Для автора статті особливий інтерес представляють твори церковного мистецтва, насамперед вироби сницарства.

Одним із датованих і габаритних експонатів колекції Ф. Ржегоржа є ікона Св. Миколай Мирлікійський у кіоті з 1774 р. (інв. № 1137). З інвентарної картки нам поки що відоме походження пам'ятки – зі с. Річка Косівського р-ну Івано-Франківської обл. Очевидно, ікона облаштовувала інтер'єр дерев'яної церкви Святителя Василя Великого.

Детальнішої інформації про цю пам'ятку у спогадах чеського етнографа допоки не вдалося розшукати. Очевидно, в архівних матеріалах Ф. Ржегоржа повинні бути зафіксовані хоча б якісь відомості про знахідку і можливість йому викупити цей твір, оскільки збирач був людиною досить уважною і ретельно фіксував із коментарями усе, що вдалося виявити.

Найвірогідніше, що ікона з кіотом-надбудовою є частиною намісного ряду іконостасу. Хоча також припускаємо про ймовірність її призначення як бічного вівтаря. Така неоднозначність у визначенні ікони в топографії церковного інтер'єру спричинена не повністю збереженим кіотом.

На користь локації ікони у вівтарній перегороді переконує напис на антаблементі золотавою фарбою на глибоко-синьому тлі: «Прав[и]ло вер[ы] и образ кротости» – початкове звернення у тропарі Святителю. Цей напис ймовірніше властивий для іконостасів, аніж бічних вівтарів. Відомі імена донаторів ікони завдяки напису під іконою: «Сей обра[з] сооружил раб б[о]жий Петро Миронякъ, женою своєю Мариєю, Р. Б. αΨΟΔ» (1774).

Ритмічний ряд стилізованих китиць ягід, пагонів та листя напівколонок кіоту вирізано у техніці ажурно-рельєфної різьби. Рослинний мотив укладено так, що нагадує спіральні колони, притаманні епосі Бароко. Пластика самої різьби та її опорядження, зокрема позолота по левкасу дозволяють припускати походження виробу із потужного осередку сницарства, ймовірно, із Скиту Манявського або підпорядкованого йому монастирів.

З цієї ж церкви у колекції Напрстків збереглися ще два експонати (висотою 61 см) – фігурки пристоячих Богородиці (інв. № Н-4 S1200) та Івана Богослова (інв. № Н-4 S1199) із композиції Розп'яття, яка увінчувала іконостас. Їх датуємо також останньою чвертю XVIII ст. Плоскорельєфні фігурки приваблюють своїми рисами: делікатні носи й підборіддя, невеликі очі, повні щоки диспропорційні по відношенню до витончених фаланг пальців, тоненьких ніжок і стрункості постатей. Навіть рівномірні бгачки хітонів, мафорію та гіматію візуально підкреслюють опецькуваті лики. Такий прийом композиційного акценту нагадує готичні скульптури й, водночас, спрямовує до пошуку аналогів серед народної фігуративної пластики.

Коротко проаналізовані церковні твори зі Східної Галичини є цінним набутком для Національного музею у Празі. Окрім них у фондосховищах цієї інституції зберігаються інші вироби християнського мистецтва, які представляють не менші історико-етнографічну, культурно-мистецтвознавчу, художню цінності. Про результати їх обстеження – первісні аналітичні заключення й науково обгрунтовані припущення автор має намір опублікувати в одному із періодичних видань.

Окрім творів сницарсько-церковного мистецтва Східної Галичини в колекції колишнього музею Напрстків окреме місце займають реалії сімейно-обрядового ужитку. Ф. Ржегорж придбав для чеського музею речі, пов'язані із весільною обрядовістю.

Доволі оригінально представлено невелику збірку дерев'яного посуду з Гуцульщини для обряду другого дня весілля – «півниці» («пропоію»). Обряд полягає в зборі коштів із побажаннями любові та злагоди подружжю. Раніше подекуди гроші після «повниці» забирали батьки, так як вони готували весілля й витратилися на гостину. Тепер зібрані кошти належать молодій сім'ї як початковий капітал їх спільного життя. У супроводі музикантів старший дружба оголошує гостям початок обряду і бере відносно широку тацу, на якій ставлять келих-«порцію». Із налітою у келих горілкою дружба обходить гостей, а ті «пропивають» напій та кладуть на тацу гроші або вручають інші дари.

У празькому Етнографічному музеї було обстежено ритуальний весільний посуд. Кльошеподібну тацу на ніжці – «подоницю» датуємо 1880-ми рр. (інв. № S 1316). Локація її виготовлення – Галицька Гуцульщина. Цілком ймовірно «подоницю» виточили й оздобили випалюванням у с. Річка Косівського р-ну Івано-Франківської обл. Така версія обумовлена походженням значної кількості предметів, оздоблених випалюванням штампиками, які виготовляли династія народних майстрів Грималюків. Посудину ощадно оздоблено випаленими косими хрестиками, «сонічками», «зубчиками». В інвентарній карті зазначено рік поступлення експонату «1889», а в найменуванні фігурує «Піднос «повниця», що не цілком точно.

Було обстежено три келихи-«порції», кожна з яких має оригінальні декоративні рішення. Такий келих використовують також при «повниці» для медової горілки. Корпус «порції» становить виточені на токарному станку чаша та ніжка із розширеною основою-«п'ятою». Одна із «порцій» (інв. № 1312) досить лаконічна у художньому сенсі: її оздоблюють згруповані по чотири лінії-«пасочки», які оточують саму чашу. Збережено ритм і помірність пасочками.

Інший келих (інв. № 1314) – навпаки: майже цілком заповнений «сухою» (плоскою) різьбою. Особливо виразно помітно елемент оздоблення – «колосок». Застосування колоска, який зазвичай властивий для різьби періоду сецесії, початок якої вважається від дати заснування віденського

сецесіону 3 квітня 1897 р., переконує, що гуцули активно використовували цей мотив у творчих практиках раніше, принаймні, у 1880-их рр. він був уживаний. Поміж «колосками» центральне місце на чаші «порції» займає рівнобічний «козацький» хрест, трикутники якого заповнені «ільчастим письмом» – навскіс ритими лініями, які, перехрещуючись, утворюють сіточку ромбиків.

«Порція» (інв. № 6175) також оздоблена мотивом «колосок», проте він тут оточений різьбленою пентаграмою, контур якої додатково увиразнено бісером-«пацьорками» глибоко-блакитного відтінку. Припускаємо, що автором цього твору є різьбяр зі с. Річки Косівського р-ну Івано-Франківської обл. Марко Мегединюк. Адже саме він започаткував спосіб декорування дерев'яних виробів «впусканем»-інкрустацією бісеринами. У 1880-их рр. найвірогідніше М. Мегединюк у своїх виробих міг використовувати бісер. Його своєрідний почерк полягає в ощадній інкрустації «пацьорками» вишуканих відтінків, які підпорядковуються загальному художньому ладу і не створюють враження строкатості площини, як це можна спостерігати у сучасних виробих Гуцульщини.

Черговий з колекційних келихів (інв. № 1313) особливий тим, що тут простежується творчий пошук майстра у komponуванні орнаменту: на тлі «ільчастого письма» чітко вирізняються ромби розділені вертикалями із трипалими закінченнями з обох боків. Немає сумнівів, що прототипом останнього елемента став розквітлий хрест, лише без горизонтальної поперечини.

Стислий аналіз окремих пам'яток показує, що у другій половині XIX ст. на території Галицької Гуцульщини, зокрема у с. Річка, що на Косівщині, вже активно діяв осередок художньої обробки дерева, майстри якого працювали над вдосконаленням художньо-естетичних ознак своєї продукції й, водночас, експериментували над втіленням нових творчих ідей.

Висновки. Важливо констатувати, що вивчення збірки Франтішека Ржегоржа у форматі українсько-чеського науково-дослідного проекту розпочалося. Першочерговими завданнями цієї співпраці та їх вирішеннями стало поступове нагромадження інформації щодо експонатів колекції, уведення їх у класифікатор етнографічних пам'яток, розгорнутий опис творів. До слова, чеські колеги працюють з українськими вченими синхронно, постійно узгоджуючи окремі дискусійні моменти атрибуції. Варто наголосити, що консультації з українською стороною значною мірою допомагають працівникам Етнографічного музею у Празі осмислити особливості української культури загалом й народного мистецтва Східної Галичини зокрема.

У недалекій перспективі планується публікація низки колективних й індивідуальних міждисциплінарних статей про музейні артефакти як джерела вивчення традиційної культури бойків, гуцулів, лемків, підгорян, ополян, покутян, подолян – ареалу збиральницької й дослідницької діяльності Ф.Ржегоржа.

Зібрані в останній чверті XIX ст. українські твори народного мистецтва галичан та буковинців, призабуті у XX ст., стануть основою нових сучасних досліджень, підтверджень й відкриттів, які уже віднині є спільним надбанням для обидвох європейських народів.

Література

1. Болюк О. (2018). Теоретичний інструментарій пізнання феномену церковного художнього дерева: до питання основних понять. *Народознавчі зошити*, 1 (139). 138–149. URL: <http://nz.ethnology.lviv.ua/archiv/2018-1/19.pdf>
2. Болюк О. (2017). *Актуальність українсько-чеського науково-дослідного проекту «Колекція творів українського народного мистецтва у фондосховищах Національного музею у Празі: класифікація та атрибуція»* в: «Дала нам Чехія чоловіка з золотим серцем»: Франтішек Ржегорж у парадигмі українсько-чеських культурних взаємин: збірник наукових праць: до 160-ліття від дня народження Франтішека Ржегоржа. Львів: Вид-во «ГАЛИЧ-ПРЕС». 105–111.
3. Валашкова Н. (2007). Франтішек Ржегорж та його колекція світлин з Галичини. *Український журнал*, 4. 28–29.
4. Власенко О. & Ткачук О. (2014). Чехи на Волині: історія та сучасність: збірник наукових праць (Ред. Березюк О. & Власенко О.). Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка.
5. Кріль М. (2002). [Рецензія]: Valášková N. FRANTIŠEK ŘENOŘ (1857–1899) A JEHO ETNOGRAFICKÁ ČINNOST (S ukázkami článku F. Řehoře z Haliče). Praha, 1999. 167 s.+ 15 il. *Проблеми слов'язознавства*, 53. 207.
6. Народне мистецтво Карпат (Ред. Савчук Л.). Харків: Видавець Олександр Савчук, 2019.
7. Народное искусство Подкарпатской Руси (Ред. Маковский С.). Прага. Издательство Пламя, 1925.

8. Топінка Є., Шебеста Й., Байгарова І. та ін. (2007). Збірник статей та документів до історії чесько-галицьких стосунків. Львів: Центр Європи.
9. Федорчук О. *Невідомий пласт етнографічної колекції Франтішека Ржегоржа (до питання збірки Герміни Озаркевич)* в: «Дала нам Чехія чоловіка з золотим серцем»: Франтішек Ржегорж у парадигмі українсько-чеських культурних взаємин: збірник наукових праць: до 160-ліття від дня народження Франтішека Ржегоржа. Львів: Вид-во «ГАЛИЧ-ПРЕС». 95–104.
10. Valášková N. (2000). Etnografické poznatky z královéhradecka a češi v Haliči (z pozůstalosci Františka Řehoře). *Český lid*, 2 (vol. 87). 155–168.
11. Valášková N. (1999). František Řehoř (1857–1899) a jeho etnografická činnost (S ukázkami článků F. Řehoře z Haliče). Praha: Etnologický ústav AV ČR.

Oleh Bolyuk (Ukraine)

**PIECES OF UKRAINIAN FOLK ART IN PRAGUE:
THE THREE-CENTURY SPAN**

The article presents the reasons which have not lost their relevance in the study of the Ukrainian folk art of the past centuries. The attention focuses on the unknown collection of the Czech public figure and ethnographer František Řehoř, which he collected for the Náprstek Museum in 1879–1899. During the 20th century, the collection experienced difficult times and oblivion, but it is now properly stored in the repositories of the National Museum in Prague.

Keywords: *Ukrainian art, Náprstek Museum, František Řehoř, National Museum in Prague.*

**Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Навчально-науковий Інститут мистецтв**

**МИСТЕЦТВО
КУЛЬТУРА
ОСВІТА**

Збірник наукових праць

Випуск 1

**Івано-Франківськ
Фоліант, 2019**

УДК 7 : 008 : 37
М 65

*Друкується за ухвалою вченої ради Навчально-наукового Інституту мистецтв
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
(протокол № 3 від 20 листопада 2019 р.)*

Головний редактор

Дутчак Віолетта – доктор мистецтвознавства, професор (Івано-Франківськ, Україна)

Редакційна колегія:

Атаманенко Алла – доктор історичних наук, професор (Острог, Україна);

Бенч Ольга – кандидат мистецтвознавства, професор (Ружомберок, Словаччина);

Бермес Ірина – доктор мистецтвознавства, професор (Дрогобич, Україна);

Гаврилишин Петро – кандидат історичних наук, доцент (Івано-Франківськ, Україна);

Грицан Анатолій – кандидат історичних наук, професор (Івано-Франківськ, Україна);

Дундяк Ірина – кандидат мистецтвознавства, доцент (Івано-Франківськ, Україна);

Карась Ганна – доктор мистецтвознавства, професор (Івано-Франківськ, Україна);

Козаренко Олександр – доктор мистецтвознавства, професор (Львів, Україна);

Морарі Марина – доктор педагогічних наук, професор (Бельци, Республіка Молдова);

Попович Ольга – доктор вокалістики, професор (Жешув, Республіка Польща);

Тимків Богдан – доктор філософії, професор (Івано-Франківськ, Україна);

Туміш Станіслав – доктор історичних наук, професор (Прага, Чеська Республіка);

Фабрика-Процька Ольга – кандидат мистецтвознавства, доцент (Івано-Франківськ, Україна).

Рецензенти:

Довгалюк Ірина – доктор мистецтвознавства, професор Львівського національного університету імені Івана Франка;

Черепанин Мирон – доктор мистецтвознавства, професор ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

М 65 **Мистецтво. Культура. Освіта: збірник наукових праць Навчально-наукового Інституту мистецтв ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Випуск 1.** Івано-Франківськ: Фоліант, 2019. 84 с.
ISBN 978-617-7496-78-5

До збірника увійшли праці науковців стосовно розвитку української культури і мистецтва в діаспорі, питань музичного виконавства і педагогіки.

Видання адресоване фахівцям сфери культури, мистецтва, музичної педагогіки – науковцям, викладачам, студентам.

Адреса редакційної колегії:

76000, Івано-Франківськ, вул. Сахарова, 34а,

Навчально-науковий Інститут мистецтв

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Статті публікуються в авторській редакції.

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів.

© Навчально-науковий Інститут мистецтв ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2019.

© ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2019.

ISBN 978-617-7496-78-5

© Видавництво «Фоліант», 2019.

Ministry of Education and Science of Ukraine
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
Educational-Scientific Arts Institute

**ART
CULTURE
EDUCATION**

Almanac of scientific papers

Edition 1

**Ivano-Frankivsk
Foliant, 2019**

UDC 7 : 008 : 37
M 65

Printed according to decision of Educational-Scientific Arts Institute Academic Senate of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (protocol №3 from 20th November 2019)

Editor in Chief

Dutchak Violetta – Doctor of Arts, professor (Ivano-Frankivsk, Ukraine)

Редакційна колегія:

Atamanenko Alla – Doctor of Historical Sciences, professor (Ostroh, Ukraine);

Bench Olga – PhD in Arts, professor (Ružomberok, Slovakia);

Bermes Iryna – Doctor of Arts, professor (Drohobych, Ukraine);

Havrylyshyn Petro – PhD in History, docent (Ivano-Frankivsk, Ukraine);

Hrytsan Anatoliy – PhD in History, professor (Ivano-Frankivsk, Ukraine);

Dundiak Iryna – PhD in Arts, docent (Ivano-Frankivsk, Ukraine);

Karas Hanna – Doctor of Arts, professor (Ivano-Frankivsk, Ukraine);

Kosarenko Olexandr – Doctor of Arts, professor (Lviv, Ukraine);

Morari Marina – Doctor of Pedagogy, professor (Bălți, Moldova);

Popowicz Olga – Doctor of Arts, professor (Rzeszow, Poland);

Tymkiv Bohdan – Doctor of Philosophy, professor (Ivano-Frankivsk, Ukraine);

Tumis Stanislav – Doctor of Historical Sciences, professor (Prague, Czech Republic);

Fabryka-Protzka Olga – PhD in Arts, docent (Ivano-Frankivsk, Ukraine).

Reviewers:

Dovhaliuk Iryna – Doctor of Arts, professor of Ivan Franko Lviv National University;

Cherepanyn Myron – Doctor of Arts, professor of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

M 65 Art. Culture. Education: almanac of scientific papers of Educational-Scientific Arts Institute in Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. Edition 1. Ivano-Frankivsk: Foliant, 2019. 84 p.
ISBN 978-617-7496-78-5

Almanac contains scientists' papers regarding Ukrainian culture development and art in diaspora, problems of musical performance and pedagogy.

Edition is addressed to specialists in culture, art, musical pedagogy – scientists, lectors and students.

Editorial board address:

*76000, Ivano-Frankivsk, Sakharova street, 34a,
Educational-Scientific Arts Institute
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*

Papers are being printed according to author's edit.
Editorial board doesn't always shares author's view.

© Educational-Scientific Arts College in Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, 2019.

© Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, 2019.

ISBN 978-617-7496-78-5

© "Foliant" publishing house, 2019.

Наукове видання

МИСТЕЦТВО. КУЛЬТУРА. ОСВІТА

**Збірник наукових праць Навчально-наукового Інституту мистецтв
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя
Стефаника»**

Випуск 1

ISBN 978-617-7496-78-5

ART. CULTURE. EDUCATION

**Almanac of scientific papers of Educational-Scientific Arts Institute
in Vasyl Stefanyk Precarpathian National University**

Edition 1

ISBN 978-617-7496-78-5

Статті публікуються в авторській редакції

Підготовка до друку – *Віолетта ДУТЧАК*
Дизайн обкладинки – *Ірина ДУНДЯК*

Підп. до друку 20.12. 2019 р. Формат 45х64/8. Папір офсет.
Гарнітура «Times New Roman». Ум. друк. арк. 10,5

Виготовлювач – друкарня «Фоліант»
м. Івано-Франківськ,
Вул. Старозамкова, 2, тел./факс
(0342) 50-21-65; (багатоканальний)

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи Серія ІФ №24